

Respons

Nepal: Rojalistenes situasjon i Nepal og overgrep fra Young Communist League (YCL)

Problemstilling/spørsmål:

Forfølgelse på grunn av medlemskap i det kongevennlige partiet Rastriya Prajatantra Party (RPP), særlig frykt for overgrep fra Young Communist League (YCL). YCL hevdes å fortsette overgrep mot RPP-medlemmer etter at kongen ble avsatt og maoistene kom i maktposisjon.

Lavtstående medlemmer av RPP, uten store verv eller posisjoner i partiet, hevder at de på grunn av sine posisjoner som aktive medlemmer på grasrota er mer utsatt for overgrep enn partimedlemmene med høye politiske verv. Medlemmer i Kaski-distriktet hevder at de er mer utsatt for overgrep fordi sikkerhetssituasjonen er dårligere der enn for eksempel i Kathmandu.

Kort politisk historikk

Nepal var frem til 1990 et partiløst panchayat-system hvor kongen hadde all makt. I 1990 ble forbudet mot politiske partier opphevet og kongens makt redusert til konstitusjonell. I perioden 1990-2005 hadde Nepal en rekke koalisjonsregjeringer og var preget av stor politisk ustabilitet. Det maoistiske væpna opprøret vokste frem på 1990-tallet som en reaksjon på ustabil politisk styre og vanskelige forhold for befolkningen i landet (særlig i rurale strøk). I februar 2005 gjennomførte kong Gyanendra et kupp i landet og overtok all makt. Parlamentet ble oppløst og kongen utnevnte selv alle medlemmer av regjeringen. Blant annet utnevnte kongen Kamal Thapa (daværende leder av Rashtriya Prajatantra Party). Syv opposisjonspartier inngikk deretter en allianse med maoistene om felles front mot kongen. Etter demonstrasjoner i 2006 ga kongen fra seg all makt. Nyvalg ble holdt i 2008 etter en periode med overgangsregjering bestående av de syv opposisjonspartiene og maoistene. Maoistene fikk flertall og leder nå en koalisjonsregjering (Nepal Election Portal u.å.).

Kongetilhengere/rojalister i Nepal

Tre politiske partier regnes i dag som kongevennlige:

Respons **Nepal: Rojalistenes situasjon i Nepal og overgrep fra Young Communist League (YCL)**

Rashtriya Prajatantra Party (RPP)¹ er et mellomstort parti på høyresiden og moderpartiet av de kongevennlige partiene. Partiet er monarkistisk med nasjonalistisk preg og er dominert av tidligere panchayat (elite) politikere. Partiet ble dannet i 1990, etter at forbudet mot politiske partier ble opphevet. RPP har gjennom tidene vært igjennom en rekke splittelser og sammenslåinger. RPP har deltatt og ledet en rekke koalisjonsregjeringer både sammen med Unified Marxist Leninist (UML) og Nepal Sadbhavana Party (NSP) i 1997 og deretter det konservative Nepali Congress Party (NC) i 1997-98. RPP har valgt å legge seg på en middelvei som støtter fullt ut et demokratisk styresett, men samtidig ønsker et konstitusjonelt kongedømme. Spørsmålet om kongedømme mener RPP imidlertid helt og holdent skal være opp til folket å bestemme direkte i en folkeavstemning. Partiet har 8 plasser i nasjonal forsamlingen (av totalt 601) For å skille RPP og RPP-Nepal, kalles RPP i dag ofte for RPP-Rana etter navnet på leder. (Nepal Election Portal u.å.).

Rastriya Prajantra Party Nepal (RPP-N) brøt formelt ut av RPP i 2008 etter lengre tids uenigheter med moderpartiet. RPP-Nepal er et høyreorientert konservativt og kongevennlig parti som jobber for at Nepal skal bli et monarki igjen og at kongen skal gjeninnsettes. RPP-N er i dag det eneste partiet som fortsatt ønsker et kongedømme og det eneste partiet som stemte mot den nye grunnlovens § 3 som fastsetter at Nepal er republikk. RPP-N ønsker et konstitusjonelt kongedømme (hvor kongen ikke har reell makt). Partiet har ingen representanter i nasjonalforsamlingen. (Nepal Election Portal u.å.).

Rastriya Janshakti Party (RJP) ble etablert i 2005 av Surya Bahadur Thapa (en av stifterne og deretter utbryterene av RPP). RJP består i stor grad av tidligere panchayat-politikere med stor innflytelse gjennom sitt gode politiske nettverk og økonomiske ressurser. RJP anser seg som et inkluderende demokratisk nasjonalistisk parti og plasserer seg selv i sentrum på den politiske skala. RJP ønsker et Nepal med en blanding av et direkte kongedømme og republikk. Partiet har 3 representanter i nasjonal forsamlingen (Constitutional Assembly) (Nepal Election Portal u.å.).

Young Communist League (YCL)

YCL ble etablert i 2006 av Communist Party of Nepal – Maoist (CPN-M) Central Committee som er en tilknyttet organisasjon til partiet. Mange i YCL har bakgrunn i tidligere People's Liberation Army (PLA) og organisasjonen oppgir å ha medlemmer i aldersgruppen 16-40 år. YCL er rapportert å stå bak en rekke brudd på menneskerettighetene som bortføringer, vold og drap siden 2006. OHCHR (2007) utførte derfor i forkant av valget (2007) en egen studie av YCL.

I følge OHCHR tiltrodde moderpartiet CPN-M YCL en sentral rolle i freds- og valgprosessen i forkant av valget i 2008. Leder av CPN-M, Prachanda, uttalte på YCLs første nasjonale samling i 2007 at YCLs rolle var å sikre et fritt, rettferdig og upartisk valg. Å bekjempe konspirasjoner mot valget og aktivt bekjempe forsøk fra rojalistiske krefter på å motarbeide valget, kjempe for innføring av republikk i Nepal og organisere unge til sosial, politisk og ideologisk opplæring (OHCHR 2007, s. 2).

¹ Engelsk navn; National Democratic Party (NDP)

YCL omtaler seg selv som en militant organisasjon og hevder at de både har legal og moralsk rett til å selv håndheve loven dersom politiet ikke fungerer. YCLs representanter over hele landet fremhever håndhevelse av loven, inkl patruljeringer, ”arrestasjoner” og å straffe lovbrøyttere som en viktig del av sitt mandat (OHCHR 2007). Organisasjonen opererer nærmest som en parallell til den offentlige politistyrken. Det offentlige politiet fungerer dårlig og myndighetene kritiseres for ikke å gjøre nok for å stoppe YCL (US Department of State 2009). YCL angriper et bredt spekter av personer; fra politiske motstandere til kriminelle, journalister og foretningsfolk.

YCL opererer i de fleste distrikter over hele landet og det er Landinfos inntrykk at de angriper personer, organisasjoner og arrangementer på lokalt nivå primært. Men også personer sentralt og høytstående medlemmer av samfunnet er blitt angrepet av YCL.

Valg og politisk vold i Nepal generelt og rojalistenes situasjon spesielt

Nepal gjennomførte valg på nasjonalforsamling våren 2008. Maoistene vant flertall og leder nå koalisjonsregjeringen. Kort tid etter valget avskaffet nasjonalforsamlingen kongedømmet og innførte republikk i Nepal. RPP-N var det eneste partiet som stemte imot innføring av republikk.

Før valget

I forkant av valget opplevde landet en kraftig økning i vold og uro. I tiden frem mot valget økte antall voldelige hendelser voldsomt, spesielt den siste halvannen måneden og på selve valgdagen. Democracy & Election Alliance Nepal (DEAN) var den organisasjonen som førte best statistikk over volden i forkant av valget.

Totalt ble det registrert 259 tilfeller av valgrelatert vold² i perioden november 2007 til og med 9. april 2008 (DEAN 2008, s. 24). Volden hadde karakter av at både voldsutøverne og voldsopfrene var tilknyttet de politiske partiene og av disse igjen var et stort flertall knyttet til militante grener av partiene. Totalt 63% av volden ble utført av personer med politisk tilknytning, mens 67% av ofrene hadde politisk tilknytning (DEAN 2008, s. 28).

Så og si alle politisk partier er rapportert å stå ansvarlig for voldshandlinger knyttet til valget.

Maoistene (CPN-M) ansees å stå bak 31% av voldstilfellene, YCL ansvarlig for 28%, Communist Party of Nepal (Unified Marxist Leninist) (CPN-UML) 18% og National Congress Party (NC) 11%. RPP er registrert ansvarlig for 2 voldelige hendelser, mens RPP-N er registrert ansvarlig for *en* hendelse i denne perioden.

De vanligste formene for voldshendelser var slag og fysisk vold etterfulgt av psykisk vold og trusler og gruppeslagsmål. 4% var drap.

Av ofrene er de fleste fra NC (31%) og CPN-UML (30%), mens CPN-M og YCL utgjør 20% av ofrene. Av ofre tilhørende en av de tre rojalistiske partiene hadde hhv seks ofre tilknytning til RPP, tre fra RPP-N og to fra RJP (DEAN 2008, s. 30).

Flere kilder bekrefter dette bildet av den politiske volden i Nepal som noe som først og fremst foregikk mellom de politiske motstanderne og deres militære grupperinger og noe som alle de

² DEAN skiller mellom ”political violence” og ”election violence”. Begge begreper refererer seg til politisk motivert vold men ”election violence” er mer spesifikk og knyttet til gjennomføringen av selve valget.

politiske partiene deltok i. De fleste kildene fremhever ikke rojalistene og RPP-N som spesielt utsatt, men oppgir at YCL angrep et bredt spekter av politiske motstandere inklusiv rojalister og andre (UNMIN 2008; SATP 2008; DEAN 2008). Mens andre kilder fremhever rojalistene som særlig utsatt for angrep og forstyrrelser fra maoistene/YCL (ICG 2008; OHCHR 2007, s. 7).

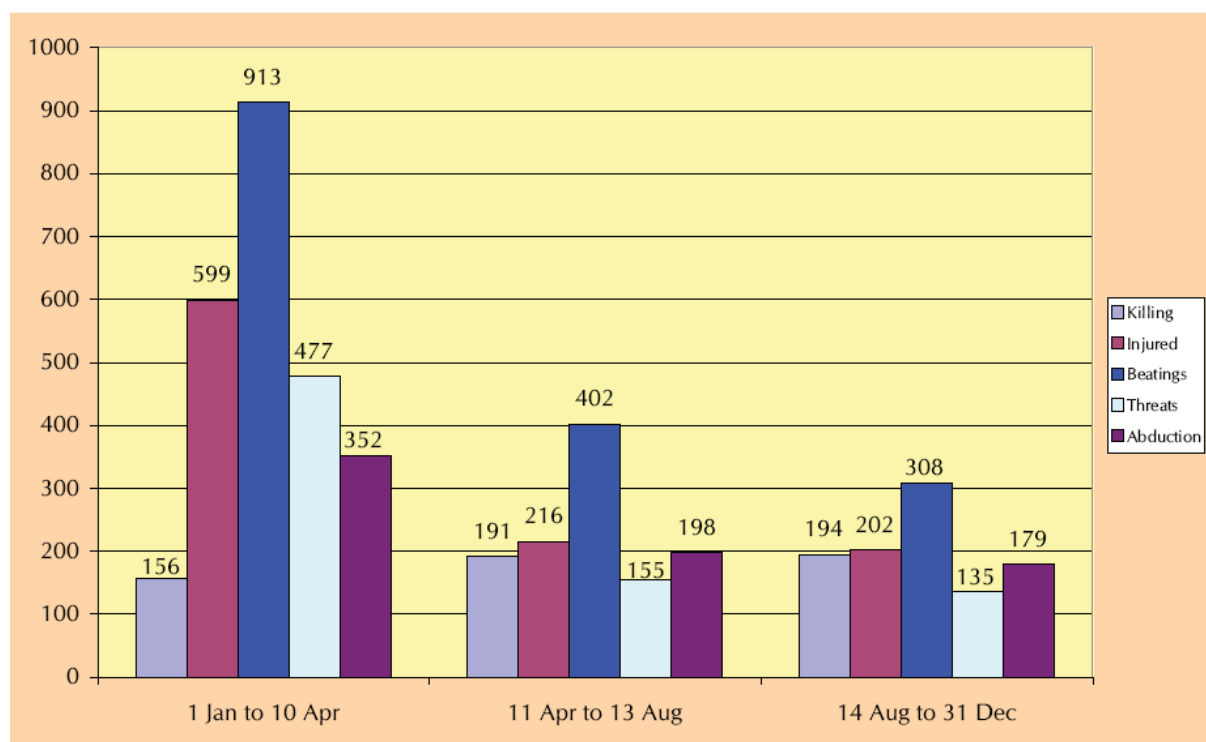
Valgrelatert politisk vold forekom over hele landet. 46% av tilfellene er registrert i Hills-områdene³, 41% i Terai og 13% i Mountain-området. I forhold til politisk vold som ikke er direkte knyttet til valget var den særlig høy i Terai-området (80%).

Etter valget

Den politiske volden har fortsatt også etter valget, men i løpet av 2008 ble det generelt registrert en tydelig nedgang i omfanget. I følge INSECs *Situation of Human Rights in 2008: Overall Evaluation* for Nepal har det vært en markant nedgang i antall skadede, voldsepisoder, trusler og bortføringer etter 10. april 2008 (tidspunktet for gjennomføring av valget). Antall drap har imidlertid økt noe i løpet av 2008 (INSEC 2009, s. 10).

Table : 7

Total No. of Human Rights Violation/Abuses in 2008

(INSEC 2009, s. 10)

I perioden etter valget er det situasjonen og konfliktene i Terai (lavlandet) som fremheves spesielt i mr-rapporter fra så å si all de viktigste mr-organisasjonene (Landinfo 2009). Ingen

³ Kaski-distriktet er registrert med 2 tilfeller av totalt 259 og nr 39 på lista over distrikter rangert etter antall valgrelaterte voldshendelser (DEAN 2008 s. 26).

av de sentrale mr-aktørene i landet fremhever rojalistene som en gruppe som er særlig utsatt for angrep og overgrep etter valget. At politiet fungerer dårlig trekkes frem i flere rapporter. Etter Landinfos erfaring er det sannsynlig at politiet har mindre kontroll i distriktene enn i urbane områder.

Etter valget har YCL fortsatt sin virksomhet. DEAN registrerte den valgrelaterte volden frem til 30. april 2008 (20 dager etter valget) og registrerte at særlig CPN-M og YCL var aktive med å angripe politiske motstanderes arrangementer (DEAN 2008). Sentrale mr-organisasjoner hevder at YCL stadig er ansvarlig for brudd på menneskerettighetene selv om omfanget nå er lavere enn før valget (INSEC 2009; HRW 2009). YCL rapporteres å angripe bredt, fra lokale foretningsfolk, politiske motstandere til kriminelle. Det er rapportert om flere voldshandlinger mot journalister. YCL er også rapportert å drive tvangsrehabilitering av narkomane som innbærer vold, bortføringer og overgrep. FNs høykommissær for menneskerettigheter hevder at YCL særlig angriper beslutningsprosesser på lokalt nivå (OHCHR 2009, s. 12). Denne påstanden underbygges av South Asia Terrorist Portal (SAPT) som har registrert en rekke angrep fra CPN-M (inkl YCL) på politiske motstandere på lokalt- og distriktsnivå. Av de tilfeller SAPT har registrert frem til oktober 2008 fremkommer ikke de rojalistiske partiene som særlig utsatt (SATP 2008).

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

- DEAN, dvs. Democracy & Election Alliance Nepal (2008, 9. juli). *Final Report on Constituent Assembly Election Observation*. Kathmandu: DEAN. Tilgjengelig fra <http://www.deannepal.org/publication.html> [lastet ned 29. april 2009]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2009, januar). *World Report 2009: Nepal*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/en/world-report/2009/nepal> [lastet ned 28. april 2009]
- ICG, dvs. International Crisis Group (2008, 3. juli), *Nepal's Election: A peaceful Revolution?*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5551&l=1> [lastet ned 28. april 2009]
- INSEC, dvs. Informal Sector Service Centre (2009). *Situation of Human Rights in 2008: Overall Evaluation*. Kathmandu: INSEC. Tilgjengelig fra http://www.inseconline.org/book/Executive%20Summary_2009_English.pdf [lastet ned 28. april 2009]
- Landinfo (2009, 1. april). *Nepal: Konflikt i Terai mellom madhesier og pahadier*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <http://landinfo.no/index.gan?id=1294&subid=0> [lastet ned 28. april 2009]

Respons Nepal: Rojalistenes situasjon i Nepal og overgrep fra Young Communist League (YCL)

- Nepal Election Portal (u.å). *Nepal Election Portal*. Kathmandu: Nepal Election Portal. Tilgjengelig fra <http://www.nepalelectionportal.org> [lastet ned 8. mai 2009]
- OHCHR, dvs. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2009, 3. mars). *Annual Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and Reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary General. Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights of the human rights situation and the activities of her office, including technical cooperation, in Nepal*. Kathmandu: OHCHR. Tilgjengelig fra http://nepal.ohchr.org/en/resources/Documents/English/reports/HC/2009_03_HRC%20report_updated_E.pdf [lastet ned 28. april 2009]
- OHCHR, dvs. United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights in Nepal (2007, 22. juni). *Allegation of Human Rights Abuses by the Young Communist League (YCL)*. Kathmandu: OHCHR. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/category,COI,OHCHR,COUNTRYREP,,477e3f1e9,0.html> [lastet ned 8. mai 2009]
- SATP, dvs. South Asia Terrorist Portal. (2008). *Incidents of CPN-Maoist targeting other parties since the April 2006 cease-fire*. New Dehli: SATP Tilgjengelig fra <http://www.satp.org/satporgtp/countries/nepal/database/targetingpartyceasefire.htm> [lastet ned 27. april 2009]
- UNMIN, dvs. UN Mission in Nepal (2008, 6. april). *Election Report No 3, 06 Apr 2008*. Kathmandu: UNMIN. Tilgjengelig via ReliefWeb <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900sid/MUMA-7DG3PH?OpenDocument&query=RPP%20Nepal> [lastet ned 28. april 2009]
- U.S. Department of State (2009, 25. februar). *2008 Human Rights Report: Nepal*. Washington, DC: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2008/sca/119138.htm> [lastet ned 8. mai 2009]